

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР  
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ  
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ «АГРООСВІТА»**

**НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ АГРОПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ**

**КОНКУРС «АГРОПОЛІТИЧНІ ДЕБАТИ»**

**Методичні рекомендації щодо організації та проведення**

**Київ  
«Агроосвіта»  
2019**

**Укладачі:** **Фолькер Зассе**, керівник проекту Німецько-український агрополітичний діалог (АПД); **М.С. Ярошко**, експерт проекту АПД; **Т.Д. Іщенко, І.О. Лепеха** (Державна установа «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта»)

**Рецензенти:** доктор економічних наук, професор, академік НААН України **С.М. Кваша** (Національний університет біоресурсів і природокористування України); доктор педагогічних наук, доцент **Н.Г. Шарата** (Миколаївський національний аграрний університет)

**Рекомендовано** Науково-методичною радою Науково-методичного центру «Агроосвіта» (протокол від 11 січня 2019 р. № 1)

**Відповідальні за випуск:** **І.О. Лепеха, І.О. Моргун** (Державна установа «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта»)

**Редактор**

**Л.М. Талюта**

© Державна установа «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта»

Всі права охороняються. Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якій формі без письмової згоди Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта».

## ВСТУП

За останнє десятиліття в Україні відбулися зміни в науці та суспільній свідомості, які призвели до потреби переосмислення науки і освіти, а також їх цілей і завдань. Якісну освіту сучасного фахівця будь-якої галузі неможливо уявити без розвитку інформаційної, дослідницької та комунікативної культури.

Функціональну компетентність сучасного магістра, аспіранта, молодого вченого характеризують свобода орієнтації в інформаційному полі, знання багатьох позицій, які стосуються не тільки його спеціальності, але і загалом сільського господарства, аграрної політики, уміння вибирати і обґрунтовувати свій вибір, мистецтва самостійного вирішення проблем засобами інформації та комунікації.

У зв'язку з цим конкурс «Агрополітичні дебати» є ефективною педагогічною технологією, яка сприяє розвитку логічного і критичного мислення, комунікативної культури та навичок публічного виступу. Участь у дебатах дає можливість фахівцям-початківцям розвинути вміння працювати в команді, вибирати відповідних партнерів, концентруватися на суті проблеми і наполягати на своїй позиції щодо важливих для України агрополітичних питань.

Мета конкурсу: відпрацювання логічного та критичного мислення, комунікативної культури та навичок публічного виступу, застосування компетенцій у спеціальній агрополітичній галузі з урахуванням європейського досвіду.

## ОРГАНІЗАЦІЯ

Конкурс «Агрополітичні дебати» організовує Державна установа «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» (далі – ДУ «НМЦ «Агроосвіта») за методичної підтримки з боку проекту «Німецько-український агрополітичний діалог» (АПД) з 2016 року.

У дебатах беруть участь представники (студенти та аспіранти) аграрних закладів вищої освіти України. Дебати проводять у два етапи: відбірковий та фінальний. Перший (відбірковий) етап проводять на базі кожного закладу вищої освіти із визначенням команди-переможця по ЗВО (відповідальні особи у ЗВО на місцях); фінальний етап проводять на базі аграрного закладу вищої освіти, де відповідного року організовують Зліт студентських лідерів аграрної освіти (дату та час визначає оргкомітет Зльоту).

## **ЗОНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДЕБАТІВ**

### ДУ «НМЦ «Агроосвіта» відповідає за:

- забезпечення контакту із ЗВО та інформування їх щодо організаційних моментів;
- участь представника ДУ «НМЦ «Агроосвіта» у складі журі фінального етапу.

### ЗВО відповідають за:

- доведення інформації щодо методики проведення дебатів до всіх зацікавлених у ЗВО;
- організацію і проведення першого етапу дебатів у кожному окремому ЗВО;
- запис і надання відеоматеріалів щодо першого етапу дебатів ДУ «НМЦ «Агроосвіта» до 1 травня поточного року;
- визначення (за методикою, описаною нижче) делегата з команди-переможця по ЗВО для участі у фіналі конкурсу;
- забезпечення участі делегата у фіналі конкурсу.

### Базовий ЗВО (місце проведення фінального етапу конкурсу) відповідає за:

- надання приміщення для проведення фінального етапу конкурсу (для 200–300 осіб) на безоплатній основі;
- запрошення слухачів (студентів, викладачів, науковців);
- координацію технічного забезпечення для організації перекладу та кетерингу.

### АПД відповідає за:

- розробку та узгодження методики проведення дебатів (внесення доповнень та змін, за потреби; погодження актуальних тем з членами журі);
- запрошення учасників журі;
- модерацію заходу;
- організацію та фінансування синхронного перекладу та кетерингу;
- підготовку сертифікатів та нагород.

## **КОНЦЕПЦІЯ ДЕБАТІВ**

Агрополітичні дебати – це обмін думками з певних агрополітичних тем. У дебатах беруть участь команди, кожна з яких складається з трьох (чотирьох) учасників (спікерів). За результатами жеребкування формують групи з команд, які обговорюють одну з попередньо запропонованих тем, наводячи аргументи «за» і «проти». Так дві команди обговорюють одну задану агрополітичну тему.

При цьому одна команда в парі стверджує тезу (цю команду називають стверджувальною), а інша її спростовує (заперечувальна команда).

Мова ведення дебатів українська/російська (для іноземних членів журі у фінальному етапі забезпечують синхронний переклад на англійську мову). За результатами проведення кожного з етапів конкурсу за участі пари команд оцінюють команди з боку журі та слухачів із залу (докладніше в розділі «оцінювання дебатів»).

Участь у конкурсі можуть брати всі аграрні ЗВО України. Конкурс проходить у два етапи. 1-й етап проводять у кожному окремому ЗВО до 1 травня поточного року. За результатами 1-го етапу визначають команду-переможця, зі складу якої делегують одного представника для участі у фіналі. 2-й фінальний етап проводять на базі ЗВО у рамках щорічного Зльоту студентських лідерів аграрної освіти.

Після проведення фіналу в команді-переможниці журі визначає 1-ше, 2-ге і 3-тє місце за кожним з учасників, оцінюючи їхні індивідуальні виступи. Таким чином, крім команди-переможниці дебатів, після завершення фіналу визначають абсолютного переможця агрополітичних дебатів – представник певного ЗВО.

## УЧАСНИКИ ДЕБАТІВ

У дебатах можуть брати участь студенти бакалаврату, студенти-магістри всіх курсів, всіх факультетів ЗВО аграрного спрямування, аспіранти, а також, за бажанням, студенти аграрних технікумів і коледжів.

Для участі у конкурсі формують команди, кожна з яких складається з **3 (4) учасників**. Дві команди створюють пару, що обговорює задану агрополітичну тему. Одна команда при цьому стверджує, а інша – заперечує. Пари команд, а також теми визначають шляхом попереднього жеребкування (за день до проведення відповідного етапу конкурсу). Для формування пар кількість команд має бути парною.

ЗВО України мають заявити про своє бажання взяти участь у фіналі конкурсу до **10 березня поточного року**.

Для участі у фінальному турі ЗВО мають надати ДУ «НМЦ «Агроосвіта» інформацію про своїх делегатів – по одному представнику з команди-переможниці 1-го етапу – до 1 травня поточного року.

## **ЕТАПИ КОНКУРСУ**

Конкурс проходить у два етапи.

1-й етап проводять у кожному окремому ЗВО до 1 травня поточного року.

До участі у фіналі з команди-переможниці кожного ЗВО делегують по одному учаснику для формування однієї з міжвишівських команд для участі у фіналі.

Формують спільну міжвишівську команду шляхом самостійного погодження між учасниками (методологія надається).

2-й етап конкурсу проводять у рамках Зльоту студентських лідерів аграрної освіти. Після фіналу конкурсу журі визначає абсолютного переможця в команді, який отримає головну нагороду.

## **ОЦІНЮВАННЯ ВИСТУПУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДЕБАТІВ**

Кожна пара з команд має для обговорення теми (висловлювання) 30 хв (по 15 хв для кожної).

Час слід більш-менш рівномірно розподіляти між усіма учасниками кожної команди.

Оцінюється як робота в команді, так і індивідуальний виступ.

Враховують такі вміння:

- наводити аргументи;
- чути опонента та відповідати;
- переконливо вести дискусію;
- логічно наполягати на своїй позиції.

## **СКЛАД ЖУРІ**

Склад журі для оцінювання 1-го етапу формують на розсуд відповідного ЗВО.

До складу журі фінального етапу запрошують представників з таких установ та організацій (до 12 осіб):

- 1) органів державного управління та законотворчості;
- 2) системи освіти і науки;
- 3) аграрного бізнесу України;
- 4) міжнародні експерти.

Для активної участі в складі журі міжнародних експертів під час проведення фіналу конкурсу забезпечують синхронний переклад (українська – англійська мови).

**Рекомендації для журі** – критерії для оцінювання дебатів:

- обізнаність учасників щодо актуальних питань у галузі аграрної політики;
- розкриття теми дебатів (всбічний аналіз проблеми та перерахування її важливих складових);
- наведення достовірних та належних аргументів;
- уміння логічно і послідовно наполягати на власній позиції;
- командна робота та її злагодженість.

**Додаткові критерії для визначення абсолютного переможця конкурсу:**

- культура ведення дебатів;
- грамотне мовлення та ораторське мистецтво;
- оперативне використання аргументів опонентів у своєму виступі.

## **ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ: ЧАСОВІ РАМКИ**

**Лютий поточного року** – зустріч представників АПД з відповідальними особами за проведення 1-го туру дебатів у ЗВО – презентація концепції конкурсу;

**1 березня** – узгодження поточного проекту концепції конкурсу між АПД та ДУ «НМЦ «Агроосвіта»;

**до 10 березня** – підтвердження участі в конкурсі з боку ЗВО;

**10 березня – 1 травня** – проведення 1-го туру дебатів у ЗВО;

**до 1 травня** – надання ЗВО інформації про їхнього учасника у фіналі конкурсу (один учасник з команди-переможниці 1-го туру);

**до 20 травня** – самостійне формування команд по три (чотири) людини з делегатів ЗВО для фінального етапу конкурсу (методика нижче);

**початок червня (за добу до проведення фіналу конкурсу)** – зустріч учасників з експертом з питань аграрної політики (проект «Німецько-український агрополітичний діалог») для ознайомлення з методологією дебатів, відповідей на питання; жеребкування команд за темами, а також позиціями («за» або «проти»);

**проведення фіналу** дебатів у базовому ЗВО (дату визначає оргкомітет Зльоту студентських лідерів аграрної освіти).

## ФОРМУВАННЯ КОМАНД ДЛЯ ФІНАЛЬНОГО ЕТАПУ КОНКУРСУ

Команди формують з трьох (чотирьох) учасників на основі особистої домовленості. Для цього створюють спеціальну платформу, де переможець 1-го етапу (обраний ЗВО один учасник команди-переможниці – делегат до фінального етапу) розміщує своє резюме, а також інформацію про свої професійні інтереси і позиції. Шляхом обміну інформацією формують команди. Детальну інформацію про платформу надають додатково.

## ПРОВЕДЕННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО ЖЕРЕБКУВАННЯ

Жеребкування проводять за 24 години до відповідного етапу конкурсу (1-го туру або фінального етапу). У жеребкуванні беруть участь команди, сформовані заздалегідь. Всього формують 4–6 (8) команд по три (чотири) людини. Для проведення жеребкування на аркушах паперу записують одну з тем для дебатів і позицію («за» або «проти») – всього 4–6 (8) листочків.

По одному представнику від команди (на вибір команди) витягують, не дивлячись, один з аркушів, чим визначають свою подальшу роль у конкурсі. На кожному з аркушів також указують колір команди, який потім використовують під час її оцінювання залом (листки для оцінювання, див. нижче); під час конкурсу члени кожної команди також отримують бейжі відповідного кольору.

**Теми для проведення дебатів** узгоджують АПД з членами журі та повідомляють зацікавленим ЗВО під час зустрічі у лютому поточного року.

## РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОНКУРСУ ДЛЯ УЧАСНИКІВ

- розподіліть час на виступ з-поміж усіх учасників вашої команди відносно рівномірно, не перебивайте один одного і ваших опонентів під час виступу;
- під час виступу говоріть максимально грамотно, не використовуючи сленг;
- наводьте ваші агрополітичні аргументи по суті, не поспішаючи;
- вказуйте на очікувані економічні, соціальні ефекти та вплив на навколишнє середовище і біобезпеку;
- підкріплюйте ваші очікування авторитетними даними: міжнародним досвідом, результатами економічних досліджень / аналізів / прогнозів;
- оцінюйте можливі ризики і протилежні аргументи опонентів уже під час самих дебатів, реагуйте на них;



- оцінюйте реальні можливості для реалізації ваших пропозицій з огляду на загальні, політичні, рамкові умови (наприклад, доступне фінансування з держбюджету).

## СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ПІДРАХУВАННЯ ГОЛОСІВ

Оцінюють кожну команду за двокольоровою системою (з використанням кольорових карт):

зелена карта / наклейка означає – «позитивно» і оцінюється +1

червона карта / наклейка означає – «негативно» і оцінюється -1

Категорія тих, хто голосує	Оцінювання голосів у балах	Всього голосів від групи	Загальна кількість балів по групі
Журі	1 голос = 10 (30) балів	близько 10	100 (300)
Слухачі	1 голос = 1 бал	близько 50 (150)	50 (150)

Визначення балів для кожної команди (приклад розрахування):

Бали журі «+1»\*10 – «-1»\*10

+ Бали слухачів «+1»\*1 – «-1»\*1

= Бал команди

Замість використання кольорових карток члени журі можуть використати карти з балами (від 1 до 10) – рішення приймається АПД залежно від кількості членів журі та слухачів у залі.

Визначають абсолютного переможця тільки на основі голосів членів журі.

## РЕГЛАМЕНТ ПРОВЕДЕННЯ ФІНАЛУ КОНКУРСУ/ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА<sup>1</sup>

Модерація фінального етапу – представник проекту «Німецько-український агрополітичний діалог».

Технічний супровід та підрахування голосів – представник проекту «Німецько-український агрополітичний діалог».

Допомога в технічному супроводі – 4 студенти ЗВО (за місцем проведення конкурсу).

<sup>1</sup> За аналогією слід проводити 1-й відбірковий тур конкурсу у ЗВО.

1) Загальні правила проведення дебатів (оголошують для залу і членів журі перед початком):

- для дотримання порядку під час проведення дебатів прохання не користуватися мобільними телефонами та іншими засобами зв'язку;
- шляхом жеребкування визначати тему і позицію команди для обговорення («за» або «проти»);
- для підготовки визначеної теми кожній команді відводити 24 години;
- в обговоренні теми мають брати участь усі учасники команди, причому командну роботу також мають ураховувати під час оцінювання;
- кожна пара команд для обговорення своєї теми отримує 30 хв (по 15 хв на аргументи «за» і «проти» для кожної команди);
- модератор може передавати слово іншій команді під час проведення дебатів, якщо час першої команди вже було використано;
- під час проведення дебатів на екрані висвічується табло з таймером, на якому показано час виступу кожної групи;
- після закінчення кожного туру дебатів (виступу однієї пари) обговорення припиняють і починають оцінювання / голосування;
- оцінювання проводять 2-ма категоріями слухачів: журі та гості із залу (близько 50 (150) осіб);
- послідовність проведення оцінювання дебатів: (і) гості із залу, (і) члени журі;
- для оцінювання команд у зал після закінчення виступу однієї пари передається два аркуші паперу (оцінювальні листки) різного кольору (колір для кожної з команд визначають під час жеребкування), на яких гості із залу можуть приклеїти по одній наклейці (червоній чи зеленій), які вони отримують при вході;
  - наклейка зеленого кольору означає, що виступ команди сподобався;
  - наклейка червоного кольору означає, що виступ команди не сподобався;
  - кожен гість із залу може оцінити виступ кожної команди тільки однією наклейкою (!!!);
- члени журі оцінюють візуально (червоною / зеленою картою або картами з балами) і обґрунтовують свою оцінку виступом (оцінюють члени журі після збирання оцінювальних листків із залу);
- відповідальний за технічний супровід підраховує голоси / бали по кожній команді.

2) Проведення жеребкування з оголошенням порядку ведення дебатів (послідовність) за темами (1-ша, 2-га, 3-тя (4-та) пара).

Для проведення жеребкування на аркушах паперу записують номер пари (1-ша, 2-га, 3-тя (4-та) пара) – всього 3 (4) листки; по одному представнику від пари команд (на вибір команд) витягують, не дивлячись, один з аркушів, чим визначають послідовність свого виступу; жеребкування з оголошенням порядку в парі команд (хто перший починає виступ) проводять безпосередньо перед початком етапу.

3) Схема проведення конкурсу (кожного етапу) та таймінг:

а) проведення 1-го туру (30 хв + 15 хв для оцінювання);

а.1) після закінчення кожного туру модератор оголошує початок оцінювання в залі; в зал передають оцінювальні листки для двох команд відповідного кольору. Паралельно з цим модератор проводить опитування серед членів журі (по 1 хв на 1 члена журі). Після завершення опитування в залі журі візуально оцінюють команди (червоною / зеленою картою або картами з балами); результати оцінювання фіксують у таблиці (15 хв);

б) проведення 2-го туру (30 хв + 15 хв для оцінювання); б.1;

в) проведення 3-го туру (30 хв + 15 хв для оцінювання); в.1;

г) можливе проведення 4-го туру (30 хв + 15 хв для оцінювання); г.1;

д) підбиття підсумків, визначення команди-переможниці (фіналу дебатів) і визначення з-поміж членів команди-переможниці абсолютного переможця – в голосуванні за абсолютного переможця беруть участь тільки члени журі (!!!).

е) вручення сертифікатів, нагородження команд-переможниць та абсолютного переможця;

є) завершальне слово для представників журі.

**Примітка:** Під час проведення дебатів вестимуть відеозапис.